

WoW! Water of Wageningen!

Gevaren en risico's
van zwemmen
in openbaar
(zwem)water

Nederland is een
waterland.

Veel asielzoekers zijn niet
bekend met de gevaren van water
en zwemmen. Regelmatig gaat het
dan ook mis en verdrinkt
een asielzoeker.
Goede voorlichting is daarom van
groot belang.

Er is veel
informatie
beschikbaar over
zwemveiligheid. Deze
informatie staat echter
verspreid gepubli-
ceerd.

Dit e-book biedt
een overzicht van
relevant voorlichtings-
materiaal voor asielzoekers
en maakt het COA-medewerkers
en vrijwilligers zo makkelijk
mogelijk om
zwemvoorlichting te
geven.

**“In de periode van 2012-
2021 verdronken in Neder-
land 130 migranten met een
niet-Europese herkomst”.**

Bron: Cotterink et al., 2023¹

Inhoudsopgave

Voorlichting..... 4

Door reddingsbrigade 4

Door COA-medewerker 5

Voor volwassenen 5

Voor ouders 6

Voor jongeren 7

Voorlichtingsmaterialen 8

Belangrijkste tips, flyers en posters 8

Gevaren van zwemmen in rivieren 9

Gevaren van zwemmen in zee 10

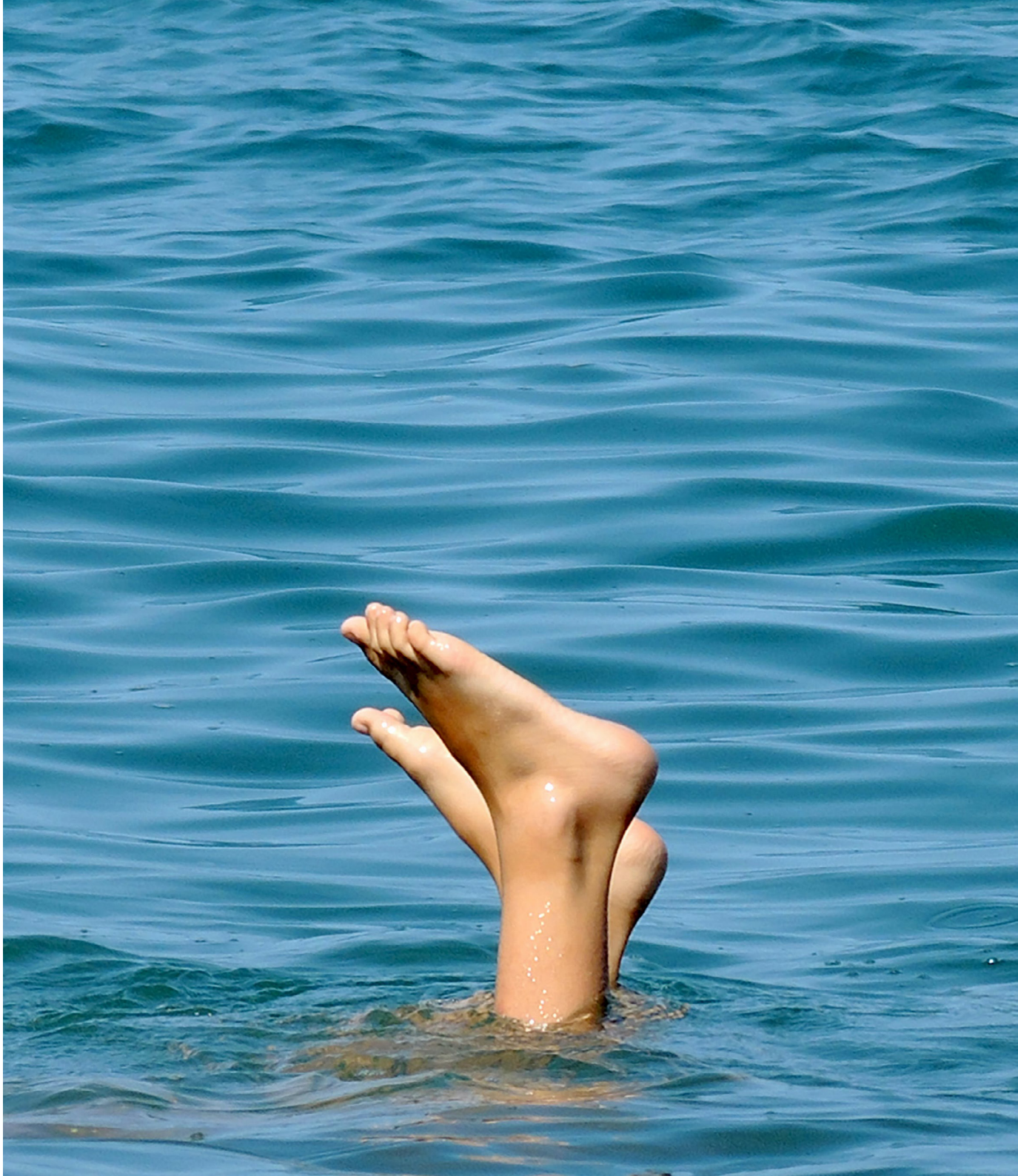
Achtergrondinformatie..... 11

Tips en aandachtspunten 12

Organiseer zwem/drijfles in 9 stappen.. 13

Zwemplekken 15

Bronnen en Colofon 16

Voorlichting

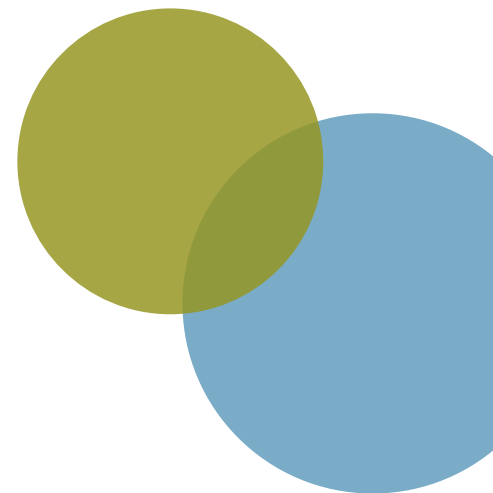
A close-up photograph of a person's hand reaching out of the water, with fingers spread. The hand is wet and glistening, and a silver ring is visible on the ring finger. The background shows the surface of the water with gentle ripples and a bright, hazy sky.

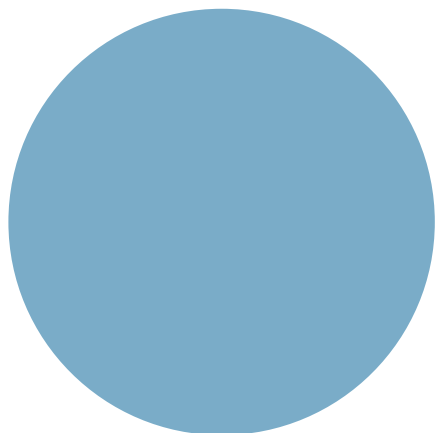
Door reddingsbrigade

Eén van de pijlers van de reddingsbrigade is voorlichting over het voorkomen van verdrinkingen. De lokale reddingsbrigade verzorgt dan ook graag een **voorlichtingsmoment** op het AZC.

[Kijk hier voor de reddingsbrigade in Wageningen.](#)

Je kunt hen benaderen voor het verzorgen van een voorlichtingsbijeenkomst en voor **voorlichtingsmaterialen**.

Door COA-medewerker

Voor volwassenen

De Nationale Raad Zwemveiligheid (NRZ) heeft samen met onder andere het COA een **video** gemaakt met informatie over water en zwemmen in Nederland.

Je kunt de video het beste samen met de doelgroep bekijken. Hiervoor is een [gebruikersinstructie](#) en [presentatie](#) beschikbaar (of kijk op www.alles-overzwemles.nl/waterland).

De video is beschikbaar in: [Nederlands](#), [Arabisch](#), [Engels](#), [Frans](#), [Farsi](#), [Tigrinya](#) en [Russisch](#).

Voor ouders

Jonge asielzoekers en hun ouders onderschatten vaak de gevaren van water en overschatten hun zwemvaardigheden. Nederlanders realiseren zich onvoldoende dat jonge asielzoekers nog niet zwemvaardig zijn en nodigen hen b.v. uit voor een zwemfeestje.

Wijs ouders daarom op de risico's en op het feit dat Nederland een waterrijk land is. Geef aan dat het volgen van zwemles voor hun kinderen, maar ook voor henzelf van groot belang is.

Belang van zwemles kinderen: [video in Arabisch en Nederlands](#)

Migranten met niet-Europese herkomst zijn vaker slachtoffer van verdrinking dan mensen met een Nederlandse achtergrond.

“In de groep 0-20 jarigen is het risico op verdrinking zelfs 9-10 keer hoger dan bij kinderen en jongeren die in Nederland geboren zijn.”

Bron: CBS, 2019²

Voor jongeren

Voor jongeren is een speciale vlogserie opgenomen. Jongeren overschatten vaak hoe goed ze kunnen zwemmen en zien de gevaren ook niet zo. Yasir Hierrr sluit goed aan bij de belevingswereld van deze jongeren.

Om de aandacht voor zwemveiligheid onder jonge asielzoekers te vergroten, vloggen Yasir uit Somalië, Muayad uit Syrië en Robiel uit Eritrea over alles wat zij meemaken in Nederland. In hun vlogs 'Yasir Hierrr' komen de drie vrienden op allerlei plekken in aanraking met zwemwater.

Er zijn vier **vlogs**:

1. Over [zwembaden](#)
2. Over [varen – open water](#)
3. Over [rivieren](#)
4. Over [water in de stad](#)

Talen

De vlogs zijn in het Nederlands, maar je kunt een Nederlandse, Arabische, Engelse, Franse, Perzische of Tigrinya ondertiteling aanzetten. Klik hiervoor op 'Instellingen' (het tandwiel) onder de video en kies de gewenste ondertiteling.

“Mannelijke asielzoekers hadden in de periode 2016-2020 een 15x grotere kans om te overlijden door verdrinking dan Nederlandse mannen”

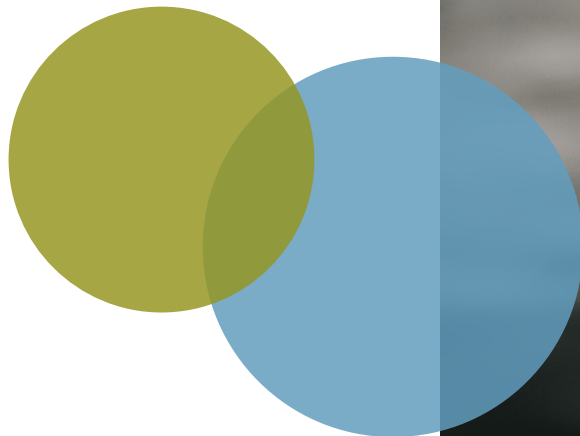
Bron: Mesman & Van Dijken (2023) in Cotterink et al. (2023)

Voorlichtingsmaterialen

De reddingsbrigade ontwikkelde verschillende flyers en posters in verschillende talen. De belangrijkste zijn:

1. Acht **tips** om de kans op verdrinking zo klein mogelijk te maken in het [Nederlands](#), [Engels](#), [Duits](#) en [Oekraïens](#).
2. Een **poster** over veilig zwemmen in binnenwater in het [Nederlands](#), [Engels](#), [Duits](#), [Pools](#), [Oekraïens](#), [Arabisch](#).
3. **Flyer** waterveiligheid in het [Nederlands](#), [Duits](#), [Pools](#), [Arabisch](#).
4. **Folder** Tips voor binnenwater, in het [Nederlands](#), [Engels](#), [Duits](#), [Pools](#) en [Oekraïens](#).

Of kijk op <https://www.reddingsbrigade.nl/wij/wat-wij-doen/voorlichting/>

Gevaren van zwemmen in rivieren

Zwemmen in rivieren is gevaarlijk en daarom verboden in Nederland. Rijkswaterstaat beheert de rivieren en heeft een flyer gemaakt over het gevaar van zwemmen in de rivier.

1. De **flyer** is er in het [Nederlands](#), [Arabisch](#), [Bulgaars](#), [Duits](#), [Engels](#), [Farsi](#), [Pools](#), [Spaans](#), [Tigrinya](#) en [Turks](#).
Of kijk op: https://open.rijkswaterstaat.nl/zoeken/?zoeken_term=zwemmen
2. Ook is er een **animatievideo** over het gevaar van zwemmen in rivieren in het Nederlands.
[Download of kijk op de website](#)
(scroll iets naar beneden)
Of kijk op: <https://www.rijkswaterstaat.nl/water/waterbeheer/zwemmen-in-open-water>
3. Je vindt er ook een **video** van een reddingsmedewerker die vertelt over drenkelingen en de gevaren van zwemmen in de rivier.
[Download of kijk op de website](#)
(scroll iets naar beneden)
Of kijk op: <https://www.rijkswaterstaat.nl/water/waterbeheer/zwemmen-in-open-water>

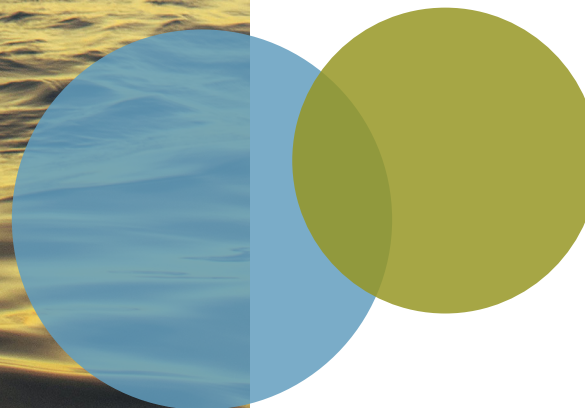

Gevaren van zwemmen in zee

De reddingsbrigade ontwikkelde **posters** over veilig zwemmen in zee in het Nederlands, Arabisch, Engels, Oekraïens, Pools en Duits en **posters** over 'Wat te doen in een mui?' Eveneens in het Nederlands, Arabisch, Engels, Oekraïens, Pools en Duits.

Of kijk op: <https://www.reddingsbrigade.nl/wij/wat-wij-doen/voorlichting/>

Achtergrondinformatie

- Handreiking zwemveiligheid nieuwkomers Kenniscentrum Letselpreventie
- Factsheets en notities van de Nationale Raad Zwemveiligheid en het Kenniscentrum Zwemmen

Financieringsmogelijkheden voor zwemles:

- Jeugdfonds sport en cultuur
 - Leergeld
 - Kinderhulp
- Volwassenenfonds

Tips en aandachtspunten

- 1 Herhaal een zwemvoorlichting eens in de paar maanden en koppel daar gelijk een inventarisatie voor zwemles aan vast.
- 2 Overweeg om jonge mannen een aparte voorlichting te geven (bijvoorbeeld door de zwembrigade). Jongeren die geen diploma hebben overschatten hun zwemvaardigheid en zien minder gevaren. Ook denken zij dat het bijv. veilig is om te zwemmen als je met anderen bent.
- 3 Overweeg om voor ouders een aparte voorlichting te geven. Zij zijn zelf minder opgegroeid met water en zwemmen en onderschatten hierdoor de gevaren, voor zichzelf en voor hun kinderen. Ook Nederlanders realiseren zich niet dat asielzoekers minder zwemvaardig zijn en nodigen hen bijv. uit voor een zwemfeestje of om samen te gaan zwemmen in een recreatieplas of zwembad.
- 4 Overweeg om jonge kinderen zelf voorlichting te geven. Uit onderzoek blijkt dat dit een goede preventieve maatregel kan zijn om verdrinking te voorkomen (Bron: Hermans & Bassa, 2018)³
- 5 Betrek, indien mogelijk, een (jonge) asielzoeker in je voorlichting om hem/haar te laten vertellen waar hij/zij tegenaan liep.

— Organiseer zwem/drijfles in 9 stappen!

- 1 Neem contact op met het plaatselijke zwembad om af te spreken wanneer zwem- of drijfles kan worden georganiseerd. In Wageningen is dat [zwembad De Bongerd](#).
- 2 Veel zwembaden kampen met een gebrek aan zweminstructeurs en tijd, waardoor het lastig kan zijn zwem- of drijfles te organiseren. Gemeenten vinden het echter ook belangrijk dat asielzoekers les krijgen. Je contactpersoon bij de gemeente kan een rol spelen in de samenwerking met het zwembad als het niet lukt om dit zelf te organiseren.
- 3 Zoek een vast iemand (bijv. vrijwilliger) die de coördinatie en uitvoer van de zwem/drijflessen op zich neemt. Deze persoon houdt contact met de asielzoekers en gaat mee naar de lessen. Dit wekt vertrouwen en stimuleert om te komen.
- 4 De voorlichtingsbijeenkomst over gevaren van zwemmen kun je gebruiken om te inventariseren wie echt geïnteresseerd is in het volgen van zwem- of drijfles.

- 5 Laat asielzoekers zich committeren aan de zwem/drijfles: van tevoren afmelden is verplicht en volgen van de voorlichtingsbijeenkomsten ook.
- 6 Een wekelijkse enthousiasmerende reminder voor de zwem/drijfles kan hierbij helpen, bijv. via een WhatsAppgroep.
- 7 Kijk of je met vrijwilligers vervoer naar de zwem/drijfles kunt organiseren. De bereikbaarheid van het zwembad vormt vaak een obstakel voor het volgen van lessen.
- 8 Wees je ervan bewust dat er van alles speelt in het leven van asielzoekers. Als ze niet komen opdagen, is dit vaak geen onwil. Probeer te achterhalen wat er aan de hand is, heb oog voor hun situatie en bekijk hoe je hen weer kunt betrekken.
- 9 Voorlichting is naast de zwem/drijfles cruciaal. De lessen voor volwassenen zijn er op gericht dat asielzoekers zich kunnen redden in water, niet dat zij een zwemdiploma halen. Het is daarom van groot belang dat asielzoekers weten wat de gevaren van water en zwemmen zijn en wat zij wel en niet kunnen.

Zwemplekken

Henschotermeer
De Heygraeff 2 Woudenberg

 90 min
 30 min
 90 min

Zwembad De Vrije Slag
Langschoterweg 7 Bennekom

 23 min
 14 min
 35 min

Recreatiegebied Zeumeren
Stroetweg 7 Voorthuizen

 105 min
 30 min
 90 min

Zwembad De Bongerd
Bornsesteeg 4 Wageningen

 11 min
 8 min
 20 min

AZC Keijenbergseweg

Wageningen

AZC Bosrandweg

Rijkerswoerdse plassen
Rijkerswoerdsestraat 1b Arnhem

 68 min
 26 min
 83 min

Renkum

Rhenen

Beldert Beach
Strandweg 1 Zoelen

 71 min
 23 min
 83 min

AZC Het Stek

Wageningen Beach

 6 min
 5 min
 20 min

Randwijk

Plas Heterse Waarden
Randwijkse Rijndijk 4 Heteren

 23 min
 22 min
 90 min

Heteren

- Buitenbad, betaald
- Binnen en -buitenbad, betaald
- Zwemplas, betaald
- Zwemplas, gratis
- Verboden, maar gedoogde gratis zwemlocatie aan de rivier
- AZC

Colofon en Bronnen

Auteurs	Karlijn van Ramshorst, Mirjam Kruisselbrink en Froukje Smits Lectoraat Duurzame Gemeenschappen, Onderzoekslijn Sport, Bewegen en Duurzame Gemeenschappen
Met dank aan	AZC Wageningen en Reddingsbrigade Wageningen.
Foto's	Pexels
Vormgeving	Mirjam Kruisselbrink
Website	Duurzame Gemeenschappen

Dit e-book is een product van het project WoW! Wageningen.
Het wordt gefinancierd met SIA KIEM subsidie.
De co-financiering komt vanuit Hogeschool Utrecht en het COA.

© Hogeschool Utrecht, Utrecht, februari 2024.

1. Cotterink, M., Bassa, Z., Hermans, M., De Haan, A., Tichelman, P., & Oude Weernink, S. (2023). Handreiking zwemveiligheid nieuwkomers. Wat kan je als gemeente doen? (rapport 790). VeiligheidNL, Pharos, GGD GHOR NL, & Nationale Raad Zwemveiligheid. Geraadpleegd op 20 december 2023, van <https://www.veiligheid.nl/kennisaanbod/handreiking/leer-nieuwkomers-wat-de-risicos-zijn-op-verdrinking>
2. CBS (2019, 22 juli). Meer verdrinkingen in 2018. Geraadpleegd op 20 december 2023, van <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/30/meer-verdrinkingen-in-2018>.
3. Hermans, M., & Bassa, Z. (2018). Rapport verkenning zwemveiligheid bij jonge nieuwkomers, 12-18 jaar (rapport 713). VeiligheidNL. Geraadpleegd op 20 december 2023, van <https://www.veiligheid.nl/kennisaanbod/onderzoek/nieuwkomers-niet-bewust-van-risicos-zwemmen>

Doorverwijzing naar sites van de volgende organisaties:
Nationale Raad Zwemveiligheid
Rijkswaterstaat
Reddingsbrigade Nederland